

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis, E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana Libri XVI**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1634

Prosapodosis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70090](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70090)

ille superior Africanus Senatoribus fecit, qui primus eius ordinis subfellia a populo liberauit.

Polysynthesos.

Jul. Ruf. p. 44 Hoc schema efficitur cum sententia: multorum articuloꝝ conuenienti copia continentur.

Pythia: Ille hunc poena constructum trahebat, hic autem vociferabatur, concursus vero non mediocri, cum tamen omnes opitulari vellent, sed nemo auderet: neque ibi Magistratus aderat, nec circumspicientes, quo potissimum confugeremus, reperiebamus, sed vno tempore nos, & praesens, & futurum malum perturbabat. Nam praesens tempus acerbicatis erat plerumque, reliquum vero timoris.

Item Diarchi, partim nostri silebant, partim autem ingentem clamorem excitabant. At hi socij, praecleara nostra auxilia neutrum poterant, neque enim constanti silentio, neque forti clamore strenue quid agere conabatur. Huc accedebat ignavis tubae strepitus, qui nihil eorum mentes ad virtutem excitabat.

Procatolepsis.

Jul. Ruf. p. 36 Est schema diatonas, cum id quod aduersarius arrepturus est, aut quae obiecturus praesumimus, ac praedicimus, ut illud,

Alexand. Rhetor. Graec. neque me Argolica de gente negabo.

Hoc primum.

Rhet. pag. 577. Et, Scio me Danais e gentibus unum

Et, bello Argiloces fatior petiisse penates.

Latine haec figura dicitur praecipio, vel anticipatio. Graece etiam prolepsis.

Procatolepsis.

Jul. Ruf. p. 36. Est procatolepsi proxima, cum rei de qua actum sumus, colorem praeparamus, & arquet praetendimus, ut in illo,

Anna soror, quae me suspensam in somnia terrent.

vsque quae bella exhausta cauebat.

Nam primo de infomnijs, quae est, deum mirari se virtutem hospitis dixit, & veram fidem esse, a dijs illum genus duere; misereri etiam casus, & errores, ut verecundius postea de amore fateretur, quasi in affectum hospitis, vel infomnijs, vel admiratione calamitatis inducta sit. Haec figura dicitur latine praeparatio.

Prodiastolepsis.

Alexand. Rhet. p. 54. Aquil. p. 13. *prodiastolepsis.* Figura quae perspicuitatis causa verbum aliquo licet absoluto sermone subiungit.

Oras in dyoma eponechthi peplophroumenon logos, pros diastaroun plonon, ut apud Homerum:

Al. Od. A. 351. h. Argamimoni hndan dymon. vox dymos redundat.

Prodiastolepsis.

Præcedens correctio. Haec figura, ut aliquid necessarium dictu, & in suaue audientibus, aut odiosum nobis dicturi sumus: praemunit. Exemplum apud Ciceronem frequens: quanta sentio, quanta hoc cum offensione dicturus sum, dicendum est.

Alexander Rhetor hoc affert Demosthenis exemplum:

Kai moi pros deon ota i nekta tis belitrou lego, kato parhthian tis legem; Quæso vos per Deos immortales, ut cum optima de causa dicam, mihi dicendi libertas non denegetur.

Prolepsis.

Hoc est, cum id, quod aut in aduersarij causa, aut in iudicis opinione esse, aut fore arbitramur contrarium nobis, praecipiamus dicere, & cum ratione dissoluere.

Demosthenis, Atque ego illum, iudices, arbitror Lycurgum laudatorem producturum, scilicet qui sit testis eius pudori, ac probitati: sed ego Lycurgum vobis praesentibus hoc vnum interrogabo, velitne se simile esse illius factis, & moribus. Quod si negauerit, satis factum vobis esse de veritate nostra debet.

Lysiae hac oratione saepius apud me utebatur, & orabat, ut suarum rerum misereret, inopiæque subuenirem. Quid multa? commotus humanis precibus depræcantis, quod petebat dedi, solus solus, quo minus nota calamitas hominis esset. Sed ut paratus venisse videatur, iam se negabit accepisse, & flens vobis supplicabit, ut se a calumniatoribus eripiatis. Vos autem, cum sic agentem videritis, facite, ut & illius, & mei memineritis.

Prolepsis est schema *λεξιας*, id est figura elocutionis, cum ante numerus redditur verbis, quam res personae alliniantur, ut,

Nec tantum Rhodope miratur, sed Ismarus Orpheus:

Et, interea reges ingenti mole Latinus

Quadrilingo vehitur curru &c.

Latine appellari potest praesumptio, vel anticipatio.

Prosopodosis.

Reddita Nomen haec figura ex eo accipit, 20.

R. 1. 3. quod

Rus. Lup. p. 8.

Jul. Ruf. p. 30.

Aquil. p.

quod idem nomen postrema parte membri, aut eadem quæcunq; pars orationis redditur, est connexa, unde id membrum. aut is ambitus cepit, vt si velis hoc modo loqui, cum quid quasi indignetur, aut doleas: Tibi sceleratissime omnium, imputare omnes calamitates suas debet Respub. tibi. Aut sic: Hæc ô Dij immortales, in ciuitate moliri ausus est Glaucia?

x. ut p. 1

Profapodosis. Hoc schema duobus modis fieri aut tractari potest. Nam sententijs duabus, aut pluribus propositis, sua cuique ratio vel posterius reddetur, vel statim sub vnaquaque sententia subinjetur. Quibus posterius ratio subinfertur, huiusmodi sunt, Demosthenis. Nô enim pari ratione Philippus, atq; nos, diuersis rebus medetur: sed ille vsque cò nititur, quoad restituat, atque exuperet. Nos contra, statim vinci meditamur. Ille enim pro laude, sicut pro patria, præliatur: nobis autem si nihil accedit mali, satis, ac nimium boni videtur. Cum singulis sententijs statim ratio subiungitur, hoc exemplo Demetrii Phalerei. Nam quod beneficium tempore, & cupienti datur, gratum est: vtilitas enim, ac voluntas accipiendi, honorem dantis facit ampliorem. At quod sero, & desideranti dari datur, ingratum est: amisso enim tempore, vtilitatis, es dicit accipiendi cupiditas.

Profynapantesis.

προσυνάπαισις, occurfus, cum duobus nominibus positus, iterum ad eadem sit recursus: Alexâder Rhetor, qui eiusmodi affert ex eplû; Ἐβόντων Ἀθηναίων, & Λακεδαιμονίων. Λακεδαιμονίων μὲν ἔργα βιάσθη ἡ γουμένη, Ἀθηναίων δὲ ὀμνισοκλήτες.

Prosofopæia.

x. ut p. 8.

Hoc fit, cum personas rebus constituimus, quæ sine personis sunt, aut eorum hominum, qui fuerunt, tanquam viuorum, & presentium actionem, & sermonem deformamus. Ἄτις προσωποποιούτες τῆς πρὸς τὸ βῆλμα, & ὁ ἦθ' ὁ προσωποποιούμεν. Orig. contra Celsum l. 7. p. 366. Id est huiusmodi. Nam cum esudelitatis mater est auaritia, tum pater furor: ea huic facinori coniuncta, parit odium, inde item nascitur exitium. Hoc genere vsi sunt poætæ, qui fabulas scripserunt in prologis: nam humana figura produxerunt personas, quæ in veritate artis, & voluntatis sunt, non personæ.

Hyperides

Alterum genus est, ita vt fecit. Hyperides,

cum de ado lescente impudico diceret.

Quid si tandem, iudices, apud ipsam naturâ, hanc causam agerem? atque ita diuisit mulierem, virilemque personam, vt suum cuique, opus, atq; officium distribueret? ei ego hunc ostenderem, muliebri istu esse suo corpore abuium? nonne vehementissimè admiraretur, si quisquam non gratissimum munus arbitraretur, virum se natum: sed deprauiato naturæ beneficio in mulierè cõuerteret se propterisset?

Item Charisij, Existimate quæso Remphic adesse, & pro vestra libertate supplicem vobis accedere: simul & liberos vestros, & matres familias amplexâ tenere: parentes vestros a tate confectos ad se applicare: redigere vos in memoriam, qualem se à maioribus acceperitis: obsecrare pro sacris, ac delubris Deorum immortalium, pro parentum monumentis, pro vobis ipsis, & salute vestra. Hæc si præfens agit, vt dixi, respub. quid animi estis habituri, quæro.

Prosofopæia est personæ confectio. Hæc figura plurimum in se continet dignitatis, cū temp. ipsam loquentem inducimur, aut defunctos aliquos quasi excitamus ab inferis, & in conspectu iudicis collocantes, oratione hos circumdamus. Talis est illa pro Cælio, Appij cæci persona inducta contra Clodium ita dicens.

Aquila. 16

Muliet, quid tibi cum Cælio? quid cum homine adulescentulo? quid cum alieno? Sed enim, quæ nos ex nostra persona dicentes vix ferant, iudices, supposita dignitate personæ liberiori dici, & conuenientius poterunt.

Prosofopon.

Προσώπων μεταθέσις alij confundunt cum apostrophe, fit vbi sermo diuertitur ad secundam personam. Οὐκ ἔστι κεν οὐκ ἔστι, & ἔτι οὐκ ἔστι ἀλλήνοισι. Longin. περὶ ὑπέροχου, diceret indefessos, & indomitos inter se.

Prosimêsis

πρόσμιξις electio vertitur à Trapezuntio.

Prostaxis

Iussio, cum sententia imperandi modo confertur.

Protome

πρόμοις præcisio orationis, quàm à reticentia distinguit Cic. 3. de orat. Sed nimis vitæo, commoueri videtur adulescens: ad mereuerat.

Protozeugma

Cum verbum, quo res comprehenditur primum collocatur. Vt, Desflorescit formæ dige